

دانش خانواده

مهارت های انتخاب همسر شایسته

دقت در گفتار و رفتار

تحقیق ازدوستان صمیمی، بستگان، همکاران و معرفان

مشورت با افراد آگاه، دلسوز، مطمئن

پرهیز از انتخاب احساسی

احساس خوشایندی

تفکیک بین ملاک های اصلی و فرعی

اهمیت دادن به نظر خانواده

اهمیت دادن به نظر خانواده

درمان برخی بیماریها

دعا و توکل به خدا

سوالاتی برای شناخت بیشتر

- 1- ویژگی های اخلاقی بارز شما چیست؟
- 2- دوستانتان شما را بیشتر به کدام خصوصیت اخلاقی و رفتاری می شناسند؟
- 3- از معاشرت با چه کسانی آزرده می شوید؟
- 4- عکس العمل شما در مقابل فردی که از وی رنجیده می شوید چیست؟
- 5- ناراحتی خود را چگونه نشان می دهید؟
- 6- در چه مسائلی سخت گیر هستید چه مسائلی شما را آزرده خاطر می کند؟
- 7- آیا تعصب خاصی دارید؟
- 8- مهم ترین خصوصیتی که دوست دارید همسر شما داشته باشد چیست؟
- 9- مهم ترین خصوصیتی که می خواهید همسر شما نداشته باشد چیست؟
- 10- آشنایی با حساسیت ها و علائق

تسهیل ازدواج در رویارویی باموانع مختلف

- 1) اشتغال به تحصیل
- 2) سطح تحصیلات
- 3) مسائل اقتصادی
- 4) خدمت سربازی
- 5) طلاق پدر و مادر

6) اعتیاد والدین یا سوء سابقه آنان

7) سن

8) بیماری والدین

9) سخت گیری در معیارهای ظاهری

10) باورهای اشتباه

11) اختلاف نظر سیاسی

12) تفاوت‌های فرهنگی

13) ازدواج با فرزند تک سرپرست

14) مخالفت والدین

15) سراغ نداشتن فرد مناسب

16) ازدواج فامیلی

17) ازدواج با سرپرست خانواده

18) معلولیت

19) تعداد جمعیت اعضای خانواده

اشتغال به تحصیل

q فاصله میان عقد تا عروسی کمی بیشتر باشد

q بهتر است ازدواج در مقاطع تحصیلی (کنکور، امتحانات و...) صورت نگیرد .

q مراسم عروسی پس از یک یا دو ترم برگزار شود تا پایه تحصیلی محکم شود.

q عروس و داماد یکدیگر را در تحصیل یاری دهند .

q همسران در امور خانه به یکدیگر کمک کنند .

q والدین و خانواده ها از آنها حمایت کنند .

q کارهای غیر ضروری و اضافی مانند مهمانی های زیاد و تلویزیون و... حذف شود.

q می توان همزمان با هم یا زمانی که همسر در منزل نیست

درس خواند

اختلاف مدرک تحصیلی

سطح تحصیلات پسر باید بالاتر از دختر باشد مگر در صورتی که :

پختگی لازم برای مدیریت خانواده را داشته باشد

دوست دار دانش باشد و مانع تحصیل همسر نشود

دارای ویژگیهای برتر دیگر باشد

زن توان پذیرش مدیریت شوهری با تحصیلات کمتر را داشته باشد

مسائل اقتصادی

توکل به خدا

پایین آوردن سطح توقعات

اشتغال پسران حتی در مشاغل پاره وقت و نیمه وقت
دختران پسری را انتخاب کنند که اهل کار و تلاش باشد
پایین آوردن توقعات طرفین و دوری از تجملات
دوری از افراط و تفریط در تعیین مهریه
عدم سختگیری در جهیزیه

خدمت سربازی

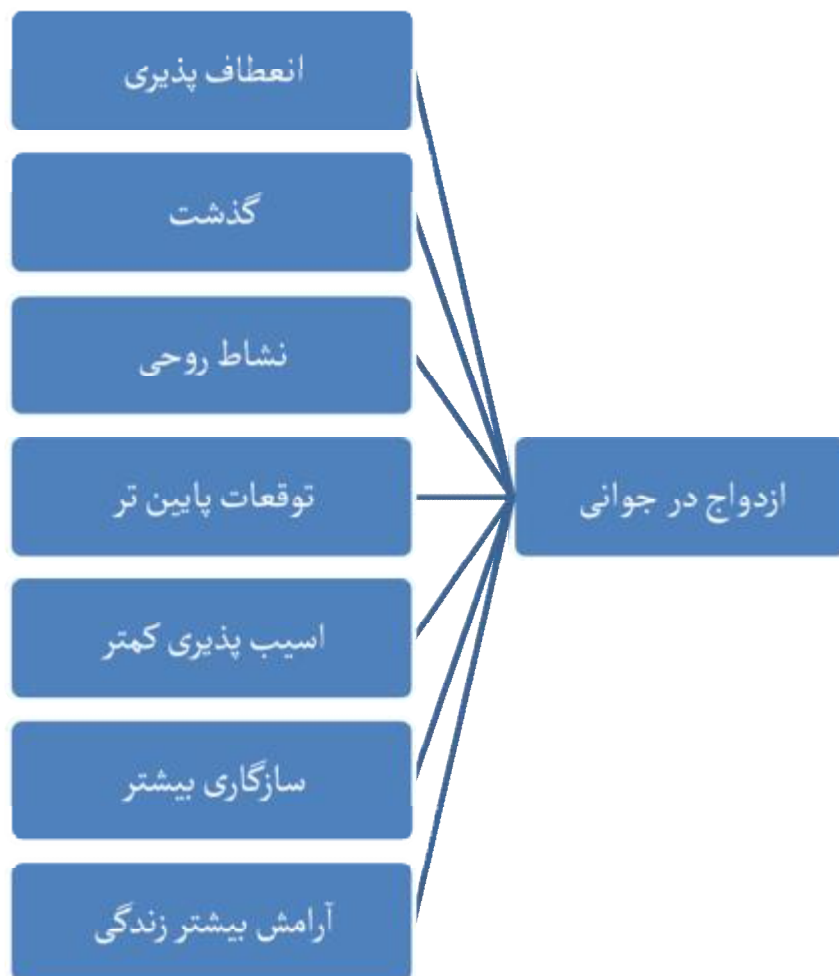
خدمت سربازی مانعی برای ازدواج محسوب نمی شود.
با حمایت والدین میتوان به راحتی دوره کوتاه سربازی را گذراند.
می توان با توافق طرفین مراسم عروسی را تا پایان سربازی به تعویق انداخت.

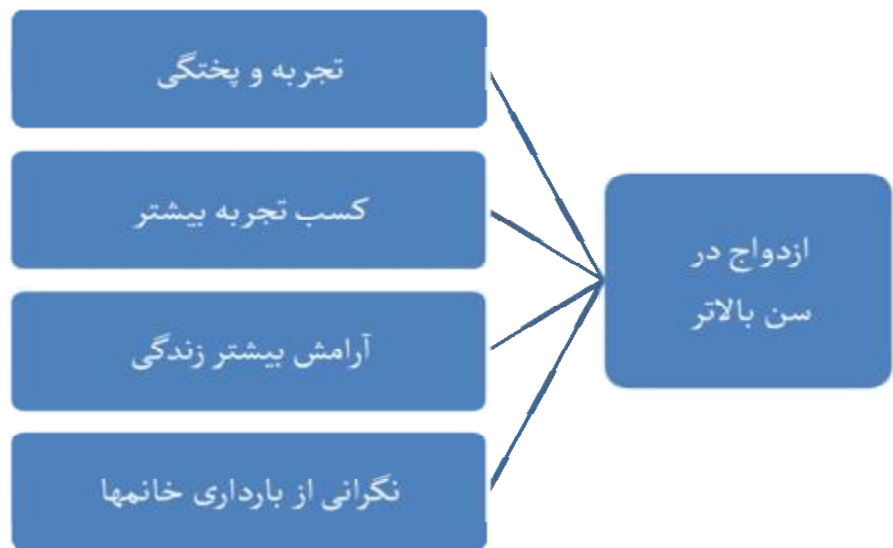
طلاق پدر و مادر

در برخورد با فرزندان طلاق باید فرایند تحقیق مانند دیگران صورت گیرد .
در جلسه خواستگاری دلایل طلاق والدین برای طرف مقابل توضیح داده شود .
از پدر مادر جدا شده خواسته شود به خاطر آینده فرزندشان در جلسه خواستگاری حضور داشته باشند .
از مشورت و کمک ناپدری یا نامادری استفاده شود

اعتیاد والدین یا سوء سابقه آنان

اعتیاد یا سوء سابقه والدین مانع ازدواج فرزندان نیست
امادر این زمینه تحقیق و بررسی ضروری است
فرزند والدین معتاد باید به طرف مقابل اطمینان بخشی دهد .
افزایش توانایی و کسب وجهه اجتماعی امری ضروری است

سختگیری در معیارهای ظاهری

باورهای اشتباه

- ترس از محدود شدن آزادی های دوران مجردی
- ترس از مشکلات زندگی
- مقایسه با دیگران
- تاکید بر ازدواج خواهر بزرگتر
- و....

اختلاف نظر سیاسی

- اختلاف در ایده های سیاسی مانع ازدواج نیست، اگر :
- دختر و پسر در کلیات اعتقادات سیاسی اختلاف نداشته باشند
- هر دو یا یکی از آنها تعصب سیاسی نداشته باشد
- دیدگاه سیاسی خود را با مسائل زندگی در نیامیزند

تفاوت فرهنگی

در صورتی که قدرت انطباق با شرایط جدید را دارد این ازدواج را بپذیرد
قبل از ازدواج با آداب و رسوم طرف مقابل آشنا شود
خانواده خود را نیز در این زمینه توجیه کند
اگر سطح تفاوت فرهنگی بسیار بالا بود این ازدواج چندان مناسب نیست

ازدواج با فرزند تک سرپرست

نیاز بیشتری به توجه عاطفی دارد
با او مدارا شود

ممکن است به دلیل فقدان الگوی پدران یا مادرانه، همسر نیاز به زمان بیشتری داشته باشد تا نقش مردانه یا زنانه را به خوبی ایفا نماید.

مخالفت والدین

موافقت والدین باید جلب شود:

علت مخالفت را جویا شود و به دلایل آنها بیشتر بیندیشد
از دیگران که دلایل او را درک میکنند برای میانجیگری استفاده کند
سعی کند محبت والدین را به خود جلب کند

سراغ نداشتن فرد مناسب

برای یافتن همسر مناسب و تسهیل ازدواج این آیه بسیار خوانده شود

ازدواج فامیلی

نباید از ازدواج فامیلی هراس داشت چراکه:

تناسب بیشتری وجود دارد

حمایت فامیلی بیشتر صورت می گیرد

شناخت از فرد مقابل بیشتر است

امکان فریب بسیار کم است

اعتقادات و اخلاق و آداب و رسوم بسیار بهم نزدیک است

تفاهم با همسر و خانواده اش بیشتر است

در ازدواج فامیلی توجه به این نکات ضروری است:

از مشاوره ژنتیک غفلت نشود

بر اساس انتخاب عاقلانه انجام شود نه فقط پیروی از آداب و رسوم

معلولیت

معلولیت مانع ازدواج نیست اگر:

- ❑ کسی که با معلول ازدواج می کند سعه صدر و صبور باشد
- ❑ شاکر باشد و او را به سبب معلولیت تحقیر نکند
- ❑ مشورت با پزشک پیش از ازدواج
- ❑ مشورت و استفاده از تجربه افرادی که با معلولان ازدواج کرده اند
- ❑ توجه به ویژگی های اخلاقی و فرهنگی خانواده معلول
- ❑ معمولا معلولانی که نقص جسمانی هریک از سوی دیگری جبران میشود برای ازدواج با یکدیگر مناسبند

تعداد جمعیت اعضای خانواده

تعداد جمعیت اعضای خانواده مانع ازدواج نیست
در خانواده های پرجمعیت :
معمولا فرزندان روابط عاطفی بیشتری دارند
افراد قانعتر و سازگارترند
تعامل اجتماعی آنان بیشتر است

فصل سوم تحکیم خانواده

عوامل استحکام خانواده

- دین داری
- همدلی
- ارضای نیازهای جنسی
- محبت به اعضای خانواده
- مدیریت اقتصادی در خانواده
- مشخص و متعادل نمودن انتظاراتها
- رازداری
- عفو و گذشت

1. دینداری

پیامدهای دینداری

(1) معنادار کردن زندگی

(2) تقویت بردباری

(3) هماهنگی و توافق زن و شوهر نسبت به حقوق و وظایف همسران

(4) توجه به نظارت دائمی خداوند و پرهیز از ستم به همسر

امام حسن (ع) می فرماید :

دخترت را به ازدواج پسری با تقوا در آور؛ زیرا اگر او را دوست داشته باشد، به او احترام می گذارد و اگر از او متنفر شود، به او ظلم نمی کند.

(1) پرهیز از محرمات الهی که به استحکام خانواده می انجامد (پرهیز از غیبت همسر، تهمت به

او، دروغگویی، نگاه هوس آلود به نامحرم و یا ...)

(2) رعایت فضایل اخلاقی موثر در تحکیم خانواده (صداقت و وفاداری و محبت و احترام به همسر، تواضع

در مقابل او، صبر و گذشت و ...)

(3) تقویت خلاقیت در مواجهه با مسائل زندگی خانوادگی

2. همدلی

همدلی به معنای توانایی درک همسر و برخورد مناسب با اوست

پیامبر اکرم (ص) :

بهترین مردان کسی است که پناه همسرش باشد تا همسرش به دیگری پناه نبرد .

آثار همدلی با همسر

- پیشگیری از قضاوت‌های عجولانه
- جلب اعتماد همسر
- شناخت بهتر همسر
- امنیت روانی و آرامش همسران
- ایجاد صمیمیت بیشتر با همسر
- خشنودی خدا

- بهرهمندی از نعمتهای بهشتی

3. ارضای نیازهای جنسی

از جمله اهداف ازدواج ارضای نیاز جنسی است.

پیامدها و آثار

- لذت بخشی به زندگی
 - تقویت سلامت جسم
 - آرامش روان
 - رشد شخصیت
 - حفظ ایمان از دستبرد شیطان
- پیامبر اکرم (ص):

مردی که به هنگام رابطه زناشویی با همسرش بدون آنکه زن به اوج لذت جنسی برسد، بهره جنسی خویش را ببرد، جفاکار است.

4. مدیریت اقتصادی خانواده

قوانین اسلامی و ملی، مسئولیت تامین مخارج زندگی را بر دوش شوهر نهاده است. زنان با مدیریت مصرف در خانواده و نیز آموزش شیوه مصرف صحیح به فرزندان، سهم مهمی در ایجاد آرامش و آسایش خانواده دارند.

5. محبت به اعضای خانواده

ماهیت اساسی خانواده پیوند و ارتباط روحی است. عامل بنیادین پایداری و رضایت، عواطف است، نه امور دیگر.

آثار ابراز محبت اعضای خانواده

- ایجاد صمیمیت و دلبستگی بین اعضای خانواده
- شکوفایی استعدادهای اعضای خانواده
- لذت بردن از زندگی
- افزایش امید به تلاش و کار
- بهره مندی فرزندان از چتر حمایتی خانواده و رشد شخصیت آنان

6. مشخص و متعادل نمودن انتظاراتها

مشخص نمودن انتظاراتها در روابط ، باعث معین شدن وظایف و حدود روابط افراد می شود .
عدم روشن بودن انتظاراتی متقابل زن و شوهر در خانواده باعث آسیب پذیری روابط آنان خواهد بود .

7. مشورت و کسب توافق در خانواده

با توجه به آموزه های اسلام استفاده از پیشنهادات دیگران و گزینش مناسب ترین راه حل ، بهترین شیوه است .
قرآن یکی از اوصاف مومنان را مشورت در همه امور زندگی اعلام می کند .

8. رازداری

«هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ»

آنها پوشش شمایند و شما پوشش آنها هستید

لباس ، پوشاننده عیوب و زینت دهنده بدن است و همان گونه که لباس بدون حائل و وسطه به بدن می چسبد ، همسران نیز باید دیگران را در روابط خود راه ندهند و محرم اسرار یکدیگر باشند .

9. عفو و گذشت

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

باید عفو کنند و چشم بپوشند؛ آیا دوست نمی دارید خداوند شما را ببخشد؟! و حال آنکه
خداوند آمرزنده و مهربان است . (سوره مؤمنان ۸۹)

آثار عفو و گذشت

- افزایش عزت
- آمرزش پروردگار
- زدودن کینه
- ایجاد آرامش

مهارت های تحکیم خانواده

- اظهار محبت
- ارتباط کلامی

- روابط زناشویی مطلوب
- مهارت کسب درآمد و مدیریت مصرف
- مسائل مربوط به اشتغال مردان
- مسائل مربوط به اشتغال زنان
- مدیریت مصرف

1. اظهار محبت

پیامبر اکرم (ص) أَبَدِ الْمَوَدَّةَ لِمَنْ وَادَّكَ تَكُنْ أُثْبِتَ

دوستی خود را نسبت به آن که تو را دوست دارد، اظهار کن تا [این دوستی] استوارتر شود

روش محبت به همسر

1. به همسر خود توجه کنید
2. محبت خود را به همسران ابراز کنید
3. از همسر خود تشکر کنید
4. عشق خودتان را بر زبان آورید
5. از همسران تعریف و تمجید کنید
6. برای همسران هدیه بخرید

2. ارتباط کلامی مناسب

تا مرد سخن نگفته باشد عیب و هنرش نهفته باشد

پیامبر اکرم (ص): قَوْلُ الرَّجُلِ لِلْمَرْأَةِ: «إِنِّي أَحْبَبْتُكَ» لَا يَذْهَبُ مِنْ قَلْبِهَا أَبَدًا.
این سخن مرد به زن که: «دوستت دارم»، هرگز از دل زن، بیرون نمی رود.

شش قانون ارتباط کلامی موثر

قانون نخست؛ وقت کافی بگذارید

قانون دوم؛ گوش بدهید

قانون سوم؛ تسویه حساب کنید

قانون چهارم، به دنیای اعضای خانواده نفوذ کنید

قانون پنجم؛ لولو خورخوره را به فیلم های ترسناک بسپارید

قانون ششم؛ صادق باشید

3. روابط زناشویی مطلوب

بر پایه آموزه های قرآنی و فرمان الهی، زنان و مردان می بایست در شبانه روز سه وعده را خلوت کنند و در این سه زمان حتی فرزندان نیز نباید در خلوت گاه ایشان وارد شوند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ۚ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ۚ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ ۚ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ ۚ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (سوره نور؛ ۵۸)

ای اهل ایمان! باید بردگانتان و کسانی از شما که به مرز بلوغ نرسیده اند [هنگام ورود به خلوت خانه شخصی شما] سه بار [در سه زمان] از شما اجازه بگیرند، پیش از نماز صبح، و هنگام [استراحت] نیم روز که جامه هایتان را کنار می نهید، و پس از نماز عشا؛ [این زمانها] سه زمان خلوت شماست، بعد از این سه زمان بر شما و آنان گناهی نیست [که بدون اجازه وارد شوند؛

در این سه خلوت زن می بایست خود را به اشکال مختلف بیاراید و از هرگونه آرایش و زینت بهره برد.

4. مهارت کسب درآمد و مدیریت مصرف

4-1- مسائل مربوط به اشتغال مردان

q از آغاز زندگی مشترک به دنبال مشاغل سطح بالا نباشید.

q باید شغل شما شرافتمندانه و مال حاصل از آن حلال باشد.

q در محدوده مشخص فعالیت اقتصادی کنید.

q با نحوه حمایت های اجتماعی برای اشتغال (وامها و کمک های تعاونی و...) آشنا شوید.

q استرس و نگرانی های محیط کار را به خانه منتقل نکنید.

q اشتغال بیش از حد شما نباید به مسئولیتهای همسری و پدری شما آسیب بزند.

4-2- مسائل مربوط به اشتغال زنان

q از اینکه همسرتن در تامین مخارج زندگی کمکتان می کند، از او تشکر کنید.

q به همسرتان کمک کنید تا در محیط مناسبی اشتغال یابد .

q در امور خانه به همسرتان کمک کنید .

q برای مصرف درآمد خود و همسرتان با هم برنامه ریزی کنید .

q از آنجا که همسرتان در تامین هزینه ها شریکتان است شما هم در خرید خانه یا زمین یا ماشین او را

شریک کنید .

4-3- مدیریت مصرف

q موارد مصرف خانواده را مشخص کنید .

q در حد امکان بخشی از درآمد خود را پس انداز کنید.

q هرچه زودتر برای بیمه خود و اعضای خانواده اقدام کنید.

q همسر خویش را از میزان درآمد خود مطلع کنید.

q در باره تهیه مسکن برنامه ریزی کنید.

q در مصرف زیاده روی نکنید.

q به فرزندان خود مسائل اقتصادی را آموزش دهید.

تقویت کارکردهای خانواده

1) رعایت حدود مرزها خانواده

در مهار تماسهای جسمی و دوری از نگاه ها و روابط کلامی معنادار که حتی بار جنسی کمی داشته باشد ، در پیشگیری از اختلافات نقش مهمی دارد.

2) تامین نیازهای عاطفی همسران، فرزندان و والدین

امروز خانواده ها از شکل گسترده به هسته ای تغییر یافته و زنان با تنها ماندن در خانه از داشتن هم صحبت محروم مانده و مشغول بودن افراطی اغلب مردان به مسایل زندگی و عدم وقت گذاشتن کافی به تامین نیازهای عاطفی زنان و فرزندان زمینه طلاق عاطفی در خانواده ایجاد می شود.

3) فرزندآوری

آثار مثبت همسرآوری : مستحکم شدن روابط زن و شوهر - ایجاد نشاط در محیط خانه و خانواده - ایجاد تکامل شخصیتی در پدر و مادر - تقویت انگیزه فعالیت در زن و شوهر و....

4) تقویت نقش تربیتی خانواده

نقش تربیتی خانواده علاوه بر تاثیر گذاری بر فرزندان معمولاً همسران نیز خودآگاه یا ناخودآگاه بر یکدیگر تاثیر می گذارند.

نقش اعضاء خانواده

زن و شوهر

- كل نفس من بنى آدم سيد فالرجل سيد أهله، والمرأه سيده بيتها.
- هر يك از فرزندان آدم فرمان روائست مرد فرمانروای كسان خویش است و زن فرمانروای خانه خویش است. پیامبر اکرم (ص)

فرزندان و پدر و مادر

- بهشت زیر پای مادران است
- کسی که از طریق کسب روزی حلال برای تامین معاش خانواده تلاش میکند خداوند را در روز قیامت با چهره ای که چون ماه شب چهارده می درخشد، ملاقات می کند.
- به آدمی سفارش کردیم که به پدر و مادر خود نیکی کند (انعام 151)

همسران و بستگان آنها

- ارتباط با بستگان قبل و بعد از ازدواج (صله رحم) واجب است.
- سبب نزدیکی فرد به خداوند می شود.
- از بروز بلاها و مرگ ناخوشایند پیشگیری می کند.
- اخلاق افراد را نیکو می گرداند.

فصل دوم :

حقوق ، مسئولیت و تعالی خانواده

اصول و مبانی الگوی اسلامی خانواده

اصول ناظر بر روابط اعضای خانواده

- 1- مکمل بودن
- 2- تعاون
- 3- مودت
- 4- معاشرت به معروف
- 5- تناسب حق و مسئولیت

اصول ناظر بر ماهیت جمعی خانواده

- 1- قداست
- 2- استحکام
- 3- وحدت
- 4- حریم خصوصی
- 5- رعایت مصالح کودک
- 6- حمایت

اصول ناظر بر روابط اعضای خانواده

اصل مکمل بودن

«هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ» بقره (187)

آنها جامه ستر و عفاف شما و شما نیز لباس عفت آنها هستید لباس موجب محافظت انسان در برابر سرما و گرما و ناملایمات می شود. همسران نیز باید در حوادث تلخ و شیرین و گرم و سرد زندگی، موجبات دلگرمی یکدیگر را مهیا کنند و یکدیگر را از گناه حفظ کنند.

اصل تعاون

«وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ» و در نیکوکاری و پرهیز همکاری کنید نه در گناه و تجاوز» مائده (2)

اصل مودت

«و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا الیها و جعل بینکم مودة و رحمة ان فی ذلک لآیات لقوم تفکرون.» روم (21)

و از نشانه های قدرت اوست که برایتان از جنس خودتان همسرانی آفرید تا با یکدیگر آرامش یابید، و میان شما دوستی و مهربانی نهاد در این عبرتهایی است برای مردمی که تفکر می کنند.

اصل معاشرت به معروف

عَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ بِأَنَّ زَنَانَ بِنِيكَى مَعَاشِرَتِ كُنَيْدِ نِسَاءِ (19)

اصل تناسب حق و مسئولیت

وَ لَهِنَّ مِثْلُ الَّذِى عَلَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَ لِلرِّجَالِ عَلَيْنَهُنَّ دَرَجَةٌ

و برای زنان همانند وظایفی که بر دوش آنهاست حقوق شایسته‌ای قرار داده شده و مردان بر آنها برتری دارند.
بقره (228)

اصول ناظر بر ماهیت جمعی خانواده

اصل قداست

رسول خدا (صلی الله علیه و آله) می‌فرماید:

لَرَكْعَتَانِ يَصَلِّيَهُمَا مُتَزَوِّجٌ أَفْضَلُ مِنْ رَجُلٍ عَزَبَ يَقُومُ لَيْلَهُ وَيَصُومُ نَهَارَهُ.

دو رکعت نمازی که همسر دار می‌خواند، برتر از مرد مجردی است که شب را به عبادت و روز را به روزه‌داری سپری کند.

اصل استحکام

عوامل استحکام خانواده در فرهنگ قرآنی

- محبت و عشق واقعی
- احساس نیاز عاطفی
- نیاز جنسی
- داشتن فرزند

اصل وحدت

q وحدت دین : بر اساس نظام حقوقی اسلام ، دین عنصر سعادت انسان و نظم دهنده زندگی اوست .

q وحدت هدف : یعنی برای تمام اعضاء خانواده هدف مشترک باشد.

q وحدت مدیریت : در هر خانواده باید بین پدر و مادر هماهنگی باشد و همه اعضاء خانواده دستورات پدر

را بعنوان مدیر خانواده بپذیرند.

اصل مراعات حریم خصوصی

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
نور(27)

ای کسانی که ایمان آورده اید ، به خانه ای غیر از خانه خود ، بی آنکه اجازت طلبیده و بر ساکنانش سلام کرده باشید ، داخل مشوید این برای شما بهتر است ، باشد که پند گیرید

اصل رعایت مصالح کودک

وظایف پدر و مادر در قبال فرزندان

- انتخاب نام نیکو
- تعلیم
- تامین محیط مناسب تربیتی
- دوستی با کودک
- تربیت

اصل حمایت

اصل حمایت از خانواده و اعضای آن

- حمایت از بیرون خانواده
- حمایت از درون خانواده
- حمایت اقتصادی
- حمایت غیر اقتصادی

حقوق و تکالیف اعضای خانواده

یک . حقوق و مسئولیتهای مالی زوجین

q آزادی اقتصادی و مالی در خانواده

q آزادی اقتصادی و مالی در بیرون از خانواده

شوهر میتواند زن خود را از حرفه یا صنعتی که منافی با مصالح خانوادگی یا حیثیات خود یا زن باشد ، منع کند. (ماده 1117 قانون مدنی)

نفقة زوجه

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ
نساء(34)

مردان، سرپرست زنانند، به دلیل آنکه خدا برخی از ایشان را بر برخی برتری داده و به دلیل آنکه از اموالشان خرج می‌کنند.

نفقه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن، از قبیل: مسکن، پوشاک، غذا، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشتی و خدمتکار (در صورت عادت یا احتیاج به واسطه نقصان یا مرضی) (ماده 1107 قانون مدنی، اصلاحیه 1381)

نفقه اقارب

نفقه اولاد بر عهده پدر است. پس از فوت پدر یا عدم قدرت او، به نفاق، به عهده اجداد پدر است. با رعایت الاقرب فالاقرب در صورت نبودن پدر و اجداد پدری و یا عدم قدرت آنها، نفقه به عهده مادر است. (ماده 1199 قانون مدنی)

مهریه

وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً مِّمَّا رَزَقْنَهُنَّ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِنَّ وَخَلْفَهُنَّ وَأَقْرَبُهُنَّ مِنْ أَنْ يَضُرَّ بَنِيَهُنَّ وَمَا يَبْذُرْنَ فِي الْحَقِّ وَالْحَقُّ لِلرِّجَالِ (ص): «أَفْضَلُ نِسَاءِ أُمَّتِي أَصْبَحُهُنَّ وَجِهًا وَأَقْلَهُنَّ مَهْرًا»
بهترین زنان امت من، خوبروترین و کم‌مهریه‌ترین آنان هستند.
بحار الأنوار: 103 / 237 / 25 منتخب میزان الحکمه: 254

بهترین مهریه‌ها چیست؟

پیامبر خدا (ص): خَيْرُ الصَّدَاقِ أَيْسَرُهُ. بهترین مهریه، سبکترین آن است. (کنز العمال: 44707 منتخب میزان الحکمه: 254)

مهریه‌ی سنگین چه ایرادی دارد؟

امام صادق (ع): أَمَّا شَوْمُ الْمَرْأَةِ فَكَثْرَةُ مَهْرِهَا وَعَقُوقُ زَوْجِهَا.
شومی و ناخجستگی زن، زیاد بودن مهریه او و نافرمانی از شوهرش می‌باشد. (معانی الأخبار: 1 / 152 منتخب میزان الحکمه:)

ارث زن و شوهر

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ... نساء (11)

بر اساس نظام مالی خانواده در اسلام، زن همانند مرد، حق ارث دارد و در اصل توارث بین زن و مرد تفاوتی نیست.

شان نزول آیه

"عبد الرحمن بن ثابت انصاری" برادر "حسان بن ثابت" شاعر معروف صدر اسلام، از دنیا رفت در حالی که یک همسر و پنج برادر از او به یادگار مانده بود. برادران میراث عبد الرحمن را در میان خود قسمت کردند و به همسر او چیزی ندادند. او جریان را به خدمت پیامبر (صلی الله علیه و آله) عرض کرد، و از آنها شکایت نمود، در این هنگام این آیات نازل شد و در آن، میراث همسران دقیقاً تعیین گردید. همچنین از "جابر بن عبد الله" نقل شده که می گوید: بیمار شده بودم، پیامبر (صلی الله علیه و آله) از من عیادت کرد، من بی هوش شده بودم، پیامبر (صلی الله علیه و آله) آبی خواست و با مقداری از آن وضو گرفت، و بقیه را بر من پاشید و من به هوش آمدم. عرض کردم: ای رسول خدا! تکلیف اموال من بعد از مرگم چه خواهد شد؟ پیامبر (صلی الله علیه و آله) خاموش گشت، چیزی نگذشت که آیات 11 و 12 نازل گردید و سهم وراثت در آن تعیین شد.

دو: حقوق و مسئولیتهای غیر مالی زوجین

۹ حقوق و مسئولیتهای مشترک

- (1) حسن معاشرت
- (2) اسکان مشترک
- (3) وفاداری
- (4) مشارکت و همکاری در امور خانواده
- (5) حضانت و تربیت فرزندان

۹ حقوق و مسئولیتهای اختصاصی مردان

- (1) مدیریت خانواده
- (2) تمکین زوجه
- (3) ولایت بر فرزندان

حسن معاشرت

عَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ

- خوش رفتاری
- برآوردن نیاز جنسی
- گذشت از خطای همسر
- رسول خدا(ص):

- زنی بهشتی است که مهربان و وفادار باشد، فرزند بسیار بیاورد و زمانی که با شوهرش قهر کرد زود آشتی کند، زمانی که بدی کرد به شوهرش بگوید این دست من در دست توست، چشم بر هم نمی گذارم تا از من راضی شوی. (کنز العمال/ج 15/ص 884).

اسکان مشترک

امام صادق (ع) :

مایه هلاکت جوانمردان است که مرد در شهری که خانواده اش در آن است ، باشد ، ولی شب را در منزل خود سپری نکند .

q در صورتی که زن ، خانه مشترک را بدون دلیل موجه ترک نماید «ناشزه» محسوب می شود و مستحق نفقه نیست (ماده 1108 قانون مدنی)

q اگر مرد زندگی را ترک کند دادگاه او را ملزم به بازگشت به خانه می کند و اگر این الزام میسر نشد و این مدت ادون عذر موجه به 6 ماه متوالی یا 9 ماه متناوب در مدت 1 سال رسید ، زوج می تواند درخواست طلاق دهد و دادگاه این درخواست را خواهد پذیرفت. (ماده 1130 قانون مدنی بند 1)

وفاداری

وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا... وَأَنان از شما پیمانی محکم گرفته اند نساء(21)
... وَ أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا

... به پیمان (خود) وفا کنید، که قطعاً از پیمان سؤال میشود اسراء(34)

واژه میثاق، تنها در آیه 21 نساء ، در مورد پیمان زناشویی به کار رفته است. واژه میثاق در قرآن کریم اغلب بر پیمانهای الهی از پیامبران و عامه مردم و مواردی نیز بر معاهدات بین المللی و پیوند ازدواج اطلاق شده که همه از اهمیت فوق العاده برخوردارند.

بنابر این با نظر به آیه دوم در مورد وفای به عهد با توجه به اهمیت عقد ازدواج وفای به آن از اهمیت بسیاری برخوردار است.

مشارکت و همکاری در امور خانواده

پیامبر گرامی (ص) می فرمایند:

یا علی! خدمت به خانواده، کفاره‌ی گناهان کبیره، خاموش کننده‌ی خشم خداوند، مهریه‌ی حورالعین و زیادکننده‌ی حسنات و درجات است.

حضانت و تربیت فرزندان

حضانت یعنی نگهداری و مراقبت جسمی ، روحی ، مادی و معنوی اطفال و تعلیم و تربیت آنها که به موجب ماده 1168 قانون مدنی ایران هم حق و هم تکلیف والدین است .

حقوق و مسئولیتهای اختصاصی مردان

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ

- مدیریت خانواده
- تمکین زوجه
- ولایت بر فرزندان

امام صادق (ع) در مورد عدم تمکین زوجه می فرماید:

زنی که شوهرش را در خوابگاهشان معطل کند و راضی به عمل زناشویی نشود تا این که مرد به خواب رود، تا وقتی که مرد در خواب است ملانک آن زن را لعنت می کنند.

رشد فضایل اخلاقی و معنوی در خانواده

- توجه به حضور
- شناخت معصومین (ع) و عمل به سیره
- شناخت رضائل و فضائل اخلاقی

«ومن الله التوفيق و عليه التكلان»